

Nr 415.

Godkänd av första kammaren den 16 juni 1920.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till anordnande av en allmän jordbruksräkning.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 55.)

Till Konungen.

I punkten 118 av nionde huvudtiteln i årets statsverksproposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på blivande proposition angående anslag till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar för ändamålet å extra stat för år 1921 beräkna ett anslag av 80,000 kronor.

I en till riksdagen den 5 mars 1920 avlåten proposition nr 159 har Eders Kungl. Maj:t därefter, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för anordnande av en allmän jordbruksräkning å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 38 i proposition nr 2 med förslag till tilläggsstat för år 1920 föreslagit riksdagen att för beredande av ökat statsbidrag till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Jordbruksstatistiken grundar sig för närvarande på s. k. jordbruksstatistiska lokalundersökningar, vilka enligt den för rikets officiella jord-

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 14 saml. Nr 415—416.

bruksstatistik fastställda planen från och med år 1913 årligen ägt rum inom omkring en åttondel av riket och som enligt samma plan skola med innevarande år hava utförts inom hela riket. För ändamålet har för ett vart av åren 1913—1920 anvisats särskilt anslag å extra stat, vilket för år 1920 uppgår till 40,000 kronor.

Enligt det nu framlagda förslaget skulle det nuvarande systemet omläggas till vart tredje år återkommande samtidiga undersökningar över hela landet. Det närmare sättet för dessas genomförande ävensom bland annat uppkommen fråga om statens ensamma övertagande av kostnaderna för ifrågavarande allmänna jordbruksräkningar hava ansetts böra underkastas ytterligare utredning och prövning. Första räkningen skulle heller icke äga rum förrän år 1923. Totalkostnaden har beräknats till 210,000 kronor, fördelad med 70,000 kronor på vardera av tre år. Departementschefen har emellertid utgått från, att statens bidrag skulle för år 1920 höjas från hälften till tre fjärdedelar av hushållningssällskapets kostnader, fortfarande med möjlighet till ytterligare bidrag åt vissa sällskap på grund av kostnadernas storlek i förhållande till influten ersättning för indragna brännvinsförsäljningsmedel. Med hänsyn härtill begäres ock ett tilläggsanslag för år 1920 å 20,000 kronor.

Vad som föreslagits i fråga om statsbidragets storlek för sistnämnda år anser riksdagen befogat med hänsyn till, att, såsom utredningen utvisar, kostnaderna för ifrågavarande ändamål under senare år stigit i hög grad och då det synes angeläget, att det påbörjade statistiska undersökningsarbetet får under år 1920 — det sista undersökningsåret under första perioden — fortgå såsom hittills och icke avbrytes på grund av att sällskapens ekonomi icke tillåter dem att bestrida de ökade utgifterna.

Med avseende å förslaget i övrigt vill riksdagen framhålla, att riksdagen för sin del icke ansett sig böra för närvarande taga ställning till frågan, huruvida det nuvarande systemet för insamlande av de jordbruksstatistiska uppgifterna fortfarande bör bibehållas, eller om en omläggning däri bör ske på sätt i det föreliggande förslaget ifrågasatts. Dock vill riksdagen redan här uttala, att den av de i ärendet omförmälda sakkunniga ifrågasatta på uppgiftsplikt från jordbrukarna grundade metoden för uppgifternas insamlande, vilken metod i verkligheten torde komma att i huvudsak utforma sig i ett ifyllande av utsända blanketter, icke synes riksdagen vara den rätta vägen. I förevarande spørsmål liksom i övriga härmed i samband stående ämnen, vari definitivt förslag ej framställts, bör givetvis den ytterligare utredning, varom departementschefen förklarar sig ämna gå i författning, bringa mera klarhet.

Då det emellertid, såsom departementschefen anført, är ur budgetsynpunkt påkallat, att de statsanslag, som beräknas erforderliga för räkningens bekostande, finnas till fullo anvisade senast å det års stat, då räkningen sker, vill riksdagen icke motsätta sig, att ett belopp av 70,000 kronor för ändamålet uppföres redan å 1921 års stat.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

1) för anordnande av en allmän jordbruksräkning å extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 70,000 kronor,

2) för beredande av ökat statsbidrag till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar å tilläggsstat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Stockholm den 17 juni 1920.

Med undersåtlig vördnad.
